

DUNAPATAJ Településfejlesztési koncepciója

Bevezetés

A települési önkormányzat településrendezési feladatát - amely magába foglalja a település területének, telkeinek felhasználására és beépítésére vonatkozó helyi szabályok megalkotását - településrendezési terven és helyi építési szabályzaton keresztül látja el. Ezek megalapozását, a településfejlesztési döntések rendszerbe foglalását biztosítja a településfejlesztési koncepció.

Készítéséről és jóváhagyásáról az *épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény* intézkedik.

A településfejlesztési koncepció a képviselőtestület 543/1998. Ök. sz. határozata szerinti rendezési terv alátámasztására készült: figyelembevéve jóváhagyott Bács-Kiskun Megyei Komplex Terv területfejlesztési koncepcióját és fejlesztési programjavaslatát.

(A rendezési terv az 1993. évben jóváhagyott összevont rendezési terv módosítása.)

A településfejlesztési koncepció a területrendezés szempontjainak, célkitűzéseinek meghatározására szolgál. Egyrészt általános településpolitikai célokat, másrészt rendezési programot fogalmaz meg. Nem egy kimerevített állapotot, hanem a változásokat követni tudó keretet kísérel meghatározni.

A koncepció rendezési tervbe illeszthetőkön túli elemek végrehajtását szolgáló eszköz-, és intézményrendszer kialakulatlan és finanszírozása sincs meg. A területi fejlesztés nagyközség számára elfogadható alulról építkező rendszere azonban feltétlenül szükségessé teszi a településfejlesztési koncepció képviselőtestület általi meghatározását ill. jóváhagyását.

A település természeti és környezeti állapota és az abból következő fejlesztési főirány

A település 9490 ha-os igazgatási területének természeti-környezeti arculatát a Duna közelsége és az agrártájba illeszkedő természetvédelmi terület: a Szelidi tó és térsége határozza meg.

Területfejlesztésnek a maga eszközeivel a természet és tájvédelmet valamint a terület gazdaságfejlesztését egyaránt szolgálni kell. Az egyeztetések alapján készített megyei ill. kistérségi koncepció is ezt -mint a kistérség fő célkitűzését- határozta meg. A megyei és kistérségi területfejlesztési koncepció egyes természeti, - környezeti ill. gazdasági tételei a nagyközség érdekei szerinti súlyozással megjelennek jelen településfejlesztési koncepcióban.

Gazdaság és fejlesztési lehetősége

A gazdasági és termőhelyi adottságokból kiindulva a kistérségi fejlesztés szempontjai átvehetők és reálisan megvalósíthatók a településen:

- 1.) Dunapatajon a mezőgazdasági területhasználat a meghatározó. A művelhető föld nagysága és minősége jó.
- 2.) „A kedvező talaj és klimatikus adottságú területeken folytatott mezőgazdaságot be kell illeszteni a területgazdálkodás és vidékfejlesztés tágabb összefüggésrendszerébe.”¹
- 3.) A természet és tájképi védelem okán a Kiskunsági Nemzeti Park Miklapusztai területegységén a környezetvédelmi-tájvédő funkció elsődlegessége miatt csak a gyepgazdálkodással lehet számolni.

Turizmus helyzete és lehetőségei

A turizmus a jövőbeni fejlesztések egyik célterülete lehet. Adottságok alapján a táji természeti értékekhez kapcsolódó vízi és természeti turizmusnak és a kultúrtörténethez köthető idegenforgalomnak egyaránt fejlesztési lehetőséget kell teremteni.

Turisztikai szempontjából a Budapest-Kalocsa, Baja és a Kecskemét-Kalocsa közötti földrajzi helyzetet kell kihasználni.

¹ Kalocsai Kistérség fejlesztési és rendezési koncepciójából átvéve

Fejlesztés területrendezési összefüggései

Emberi erőforrás, népességszám alakulása

A településfejlesztés legfontosabb célja az egyes emberek és a közösség szellemi és anyagi jóléte. Ehhez a foglalkoztatással, az oktatással, a kulturális ellátással kapcsolatosan minden lehetséges eszközt fel kell használni a település szellemi erő megtartó képességeinek javítására, a község vonzásának erősítésére.

A település népességszámának alakulása az alábbi:

ÉV	1960			1970			1990			1997
	Belterület	Külterület	Össz.	Belterület	Külterület	Össz.	Belterület	Külterület	Össz.	Össz.
Központi belterület	4825			4518			3784			
Szelidi tópart	32			25			6			
Bödnagymajor		120			159			24		
Örjeg		164			66					
Szentkirály		176			66					
Egyéb külterület		305								
NÉPESSÉGSZÁM			5622	4543	291	4516			3814	3721

A település össznépessége a népszámlálási adatok alapján lassuló ütemű fogyást mutat

ÉV	1994	1995	1996	1997
Össznépesség	3794	3768	3754	3721
Élveszületések	35	44	30	43
Halálozások	69	64	53	61
Természetes szaporodás	-16	-20	-23	-18
Vándorlási különbözet	nincs adat	nincs adat	nincs adat	-5

Csökkenés az elmúlt években a csökkenés nem fokozódik. Az 1997. évi természetes szaporodás az átlagnak megfelelő (1000 lakosra jutó természetes szaporodás országosan -3,7, Bács-Kiskun megyében -4,1)

A tendenciákból max **4000 fős távlati népességszám** következik. Ez lehet az intézményméretezés alapja.

A rendezést nem egy meghatározott lakossághoz, hanem a beépítésre alkalmas ill. a már beépített területek felhasználásához kell igazítani.

Település földrajzi helyzete és kapcsolatai

Dunapataj az 51.sz. főforgalmi úton és a településközi összekötőutakon keresztül kapcsolódik az országos közúti hálózathoz. A környezeti kapcsolatok megteremtése szempontjából kedvező főforgalmi út településközponton való átvezetése nem szerencsés. A beépítést keletről elkerülő új nyomvonalra van szükség.

Természeti értékek, környezetvédelem

Országos (KNP, Szelidi tó) és a helyi jelentőségű (szigetek és hullámtéri erdők) természetvédelmi terület egyaránt található Dunapataj területén. A jellegzetes tájkarakter megőrzésének, a természetes élőhelyek megtartásának a fenntartására a természetvédelmi törvényi háttérre alapozva a jogi lehetőség megvan. Az esetleges tulajdonosi ill. gazdasági és természetvédelmi érdekelletétek a rendezési tervezés eszközeivel jól kezelhetők a lakatlan területeken. A Szelidi -tó üdülőterületi környezetében, különösen a volt zártkertekben a rendezési tervnek az üdülés, vendégfogadás és a természetvédelem érdekei közötti optimumot kell megteremteni a maga eszközeivel. A természetvédelmi szempontú gazdálkodási ill. építési korlátozások miatti kompenzáció feltétlenül szükséges.

Település területe, térbeli szerkezete

Az igazgatási területet a táji, természeti adottságokat követő szerkezet és területhasználat határozza meg. Belterület fejlesztése a halmazos településszerkezet továbbfejlesztésével történhet. A hatályos rendezési terv kijelölte belterületi határon belül biztosíthatók a lakóterületi fejlesztések. A gazdasági területi fejlesztésekre az egykori kertek helyén kell helyet biztosítani.

Lakásfejlesztés

A település meghatározó, legjellemzőbb felhasználása a lakóterület.

A történetiség hordozója és helyi védettségre érdemes a védgát, Hartai út, Kalocsai út, Zrinyi utca, Erzsébet utca és Ady utca közötti terület. Itt a sajátos közterületi alakzatok, utcavezetések megtartását kell biztosítani.

A belterület külső részein részén folytathatók a szabályos nagyobb telkes családi házas beépítések.

A lakásállomány és lakásépítések elmúlt évekbeli alakulása a következő:

1994. év	össz. 1644 lakás	épített lakás 2 db, épített üdülő 4 db
1995. év	össz. 1653 lakás	épített lakás 9 db, épített üdülő 1 db
1996. év	össz. 1646 lakás	épített lakás 5 db, épített üdülő -
1997. év	össz. 1648 lakás	épített lakás 2 db, épített üdülő 1 db

Intézményfejlesztés

Az intézményellátás minőségi és mennyiségi színvonala minden település számára meghatározó jelentőséggel bír. Az intézményellátással kapcsolatosan fontos körülmény, hogy egyes intézményfajták esetében az önkormányzatot ellátási felelősség terheli, más (vállalkozói típusú) intézmények esetében pedig csak szervező, irányító közvetett szerepet játszik az ellátás biztosításában. Az első csoportba tartozó oktatási-, nevelési-, szociális-, és egészségügyi intézmények esetében indokolt az ellátás norma szerinti méretezés.

A vállalkozói típusú intézmények esetében a kereslet - kínálat és a területi alkalmasság a meghatározó tényező az ellátás alakulásában. Ide soroltak a kereskedelmi, vendéglátó és szolgáltató létesítmények.

Intézmények méretezésénél tervezési alapadat: 4000 fő

jelenlegi kapacitás tervezési norma

általános iskola 23 tanterem (378 tanuló) 4 tanterem /1000fő→ megfelelő

óvoda 134 férőhely (168 gyerek) 40férőhely/1000fő→ hiány 26 férőhely

Gazdasági területek fejlesztése

A már meglévő gazdasági területek kül-, és belterületen egyaránt találhatóak. Lakó és intézmények közé új gazdasági területek ne kerüljenek. Belterületen a környezeti határértékeken túl a gazdasági tevékenységhez kötődő forgalomra is tekintettel kell lenni. Külterületen a meglévő nagy beépítettségű majorok gazdasági területi besorolást kaphatnak. A külterjes mezőgazdaság épületei (hodályok) számára nem feltétlenül szükséges gazdasági területet kijelölni, amennyiben azok a telek kis beépítettsége (max 3%) mellett megvalósíthatók.

Üdülőfejlesztés

A Széldi-tóhoz kapcsolódó üdülőfunkciónak a belterületi üdülőterület és a külterületi zártkertek gyakorlatilag egyforma elemei. A területrendezési tervben az azonosságok építészeti megfogalmazására kell törekedni.

Biztosítani kell továbbá a Dunához kötődő üdülési szabadidős tevékenységek településrendezési eszközökkel való kezelését is.

Zöldterületfejlesztés

Belterületi zöldterületfejlesztés elemei az alábbiak lehetnek:

- már meglévő közparkok intenzívebbé tétele
- utcafásítások
- beépítést és egyéb védelmet szolgáló zöldterületek

A lakások, intézmények és üzemek telkeire a reálisan érvényesíthető legnagyobb növényzeti fedettségre kell előírni.

Külterületen a természetvédelmi törvényi kötelezésből adódó természeti területeket és értékeket a természetes erdőket és gyepeket feltétlenül meg kell tartani.

Infrastruktúrafejlesztés

A közvetlen településközi úthálózat nyomvonalai megvannak.

A teljes beépítés ivóvízellátását vezetékes hálózatról kell biztosítani. Dunapataj saját vízbázisa -amely része a kalocsai kistérségi rendszernek - „sérülékeny üzemelő vízbázis” besorolású, ezért a központban lévő kút megszüntetésével kell számolni. A biztonságosabb ellátás érdekében indokolt a Dunapataj-Géderlak összekötővezeték kiépítése.

A szennyvíz szennyvíztelepi kezelése a beépített részekre teljeskörűen előírandó.

Reálisan a szigorú környezeti feltételek miatt önálló települési szeméttelep, nem tervezhető. Térségi ill. regionális elhelyezésére van szükség. Térségi telep Dunapataj igazgatási területén belüli elhelyezésére nincs mód.

Dunapataj Nagyközség Polgármesteri Hivatal
Szám: 200-20/1999.

K i v o n a t

az 1999. október 25.-én tartott Képviselő-testület
ülésének jegyzőkönyvéből.
Kihagyva a kihagyandókat!
Szám: 81/1999. Ök. Hh.

Tárgy: Településfejlesztési koncepció

H a t á r o z a t

Dunapataj Nagyközség Képviselő-testülete a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXXV. tv. 10.§-a, az 1997. évi LXXVIII. tv. 7.§. 3/a. pontja alapján Dunapataj Nagyközség település fejlesztési koncepcióját elfogadja.

A koncepció amelyet Szilberhorn Erzsébet állított össze kiegészül az alábbiakkal:

A fejlesztés fő iránya: A fenntartható fejlődés!

Turisztika: - A térségi lehetőségek, történeti emlékeink és helyeink bemutatása, településmarketing.

Földrajzi kapcsolat: 51-es úr jelenlegi csomópontjainak korszerűsítése, a nemzetközi, közúti folyosók kialakításához csatlakozás. Vasúti hálózat megtartása, kerékpárutakhoz csatlakozás.

Természeti értékek: A Szelidi-tó vizének védelme és biztosítása elsődleges. Okofolyosó - Dunamenti - kialakítása. A sérült területek rekultivációja (bányák.)

Lakás - építés - fejlesztés: Az indokolatlan építési tilalmakat fel kell oldani, a foghíjtelkek beépítését felszámolását el kell rendelni.

Intézmény fejlesztés: Az önkormányzati intézmények koncentrált elhelyezését biztosítani szükséges (pl. iskolák).

Gazdasági területek: A tulajdonviszonyokhoz igazodó külterületi gazdasági jellegű építési lehetőséget és a kialakult telepek további fejlesztésének lehetőségét biztosítani szükséges.

Felelős: Polgármester
Határidő: 1999. november 1.

A Képviselő-testület ezen határozatáról értesíteni rendeli:
Dr. Nagy Antal Polgármestert,
Botykai János jegyzőt,
Szilberhorn Erzsébet tervezőt,
Bévárdi Pál Településfejlesztési Biz. elnökét.

Kmf.

Botykai János sk.
jegyző

Dr. Nagy Antal sk.
polgármester
& kivonat hitelesül:

Herceg Sándorné ig.ea.
Dunapataj, 1999. november 9.